

Štev: 400-8/2020
Datum: 28. 4. 2020

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
Dunajska cesta 48
1000 Ljubljana

Zadeva: Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP-A)

Spoštovani,

Zavod za ribištvo Slovenije (v nadaljevanju: ZZRS) uvodoma ugotavlja, da smo se iz spletnih virov seznanili, da je Vlada Republike Slovenije na 13. redni seji dne 21. 4. 2020 sprejela predlog novele Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (EVA 2020-1611-0042; v nadaljnjem besedilu: ZIUZEOP-A). V predlaganem 42. členu so navedene vsebine, ki se neposredno nanašajo tudi na področje ribištva in pristojnosti ZZRS. Navedeni člen nadalje določa, da se v novem ZIUZEOP-A za novim 100.a členom doda naslov novega 23.A poglavja GRADNJA OBJEKTOV in novi 100.b do 100.h členi.

Hkrati je na spletnem naslovu <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=11169> za obravnavo predlagan tudi podzakonski akt Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (EVA 2020-2550-0030), v nadaljevanju: nova uredba.

V zvezi z 42. členom ZIUZEOP-A ter v zvezi s spremembami navedene nove uredbe, ZZRS z vidika svojih pristojnosti ter področja dela, varstva rib in njihovih habitatov ter trajnostne rabe ribolovnih virov, v nadaljevanju podaja svoja mnenja in pripombe.

Izhodišča

1. ZZRS je, kot določa Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006), mnenjedajalec v postopkih izdaje vodnih pravic ter v postopkih za gradnjo objektov, ki se izvajajo na vodnih zemljiščih po predpisih o graditvi objektov.

2. ZZRS je kot strokovna institucija in nosilec urejanja prostora po pooblastilu pristojnega ministrstva vključen v postopke sprejemanja planov, kjer se izvaja presoja vplivov na okolje.
3. Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006) v 1. odstavku 7. člena določa, da »Ribe v celinskih vodah so naravni vir pod posebnim varstvom države skladno s predpisi.«.
4. Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006) v 1. odstavku 19. člena določa, da mora biti vsak poseg v ribiški okoliš načrtovan in izveden na način, ki v največji mogoči meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti.
5. Pri pripravi vsebin 42. člena ZIUZEOP-A ni bila upoštevana sprejemljivost teh vsebin s stališča ribištva, varstva rib in njihovih habitatov.

V zvezi z vsebinami 42. člena ZIUZEOP-A:

Predlagane spremembe v ZIUZEOP-A neposredno posegajo tudi na področje sladkovodnega ribištva in predstavljajo tveganje za nastanek nepopravljivih negativnih vplivov na trajnostno rabo rib kot naravnega vira, na varstvo ogroženih ribjih vrst in njihovih združb in na uspešno ohranjanje in varovanje naravnih populacij rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti.

Strinjamo se sicer, da je na področju gradnje objektov smiselna optimizacija postopkov, vendar menimo, da se da optimizacijo doseči v rednih postopkih sprejemanja zakonskih sprememb, saj je pri tem treba zagotoviti čim širši družbeni in strokovni konsenz, predvsem pa pri njihovem sprejemanju zagotoviti sodelovanje vse relevantne stroke in drugih deležnikov.

100.c člen se nanaša na mnenja mnenjedajalcev v postopkih umeščanja v prostor ali pridobivanja dovoljenj za gradnjo. Obravnavani člen navaja, da morajo mnenja mnenjedajalcev v postopkih umeščanja v prostor ali pridobivanja dovoljenj za gradnjo vključevati morebitne predloge rešitve oziroma smernice in pogoje za izvedbo gradnje; kot mnenjedajalci izpostavljam, da imamo po 7. odstavku 31. člena GZ tudi pravico do nestrinjanja z gradnjo.

Poudarjamo, da pravica do negativnega mnenja, ki izhaja iz veljavnega GZ, ne vključuje iskanja alternativnih rešitev in pogojev za izvedbo gradnje, saj v primerih, ko določeni posegi (gradnja) v vodotoke ali stoječa vodna telesa niso sprejemljivi, ni mogoče podajanje predlogov rešitev ali smernic in pogojev za izvedbo gradnje. Prav tako za vse gradbene posege ni mogoče vselej predlagati alternativnih rešitev.

Hkrati pa iskanje rešitev za izvedbo gradnje ni naloga mnenjedajalcev; nalaganje takšnih obveznosti je sporno, še posebej ob upoštevanju dejstva, da lahko nemalokrat že na videz relativno majhen poseg v vodno okolje povzroči nepopravljivo škodo habitatom ribjih vrst.

Menimo, da obravnavani 100.c člen ZZRS kot mnenjedajalcu v postopkih umeščanja v prostor ali pridobivanja dovoljenj za gradnjo odvzema možnost avtonomnega, strokovnega in neodvisnega odločanja o skladnosti gradbene dokumentacije s predpisi iz njegove pristojnosti.

Menimo, da je lahko sporna tudi zahteva po dodatnem pravnem utemeljevanju mnenj, saj se vsa mnenja s strani ZZRS izdajajo v obsegu določenih pristojnosti, za kar posebno pravno utemeljevanje ni potrebno. Kot primer iz prakse naj navedemo, da npr. ni mogoče pravno utemeljiti, na kateri lokaciji se določena vrsta rib v nekem vodotoku drsti in je ob tem potrebno upoštevati načelo previdnosti.

100.e člen omogoča investitorju gradnjo tudi, če nima pravnomočnega gradbenega dovoljenja, določenega s 4. členom Gradbenega zakona, pri čemer se lahko v primeru že začete gradnje po pričetku upravnega spora že zgodi nepopravljiva škoda na ribah in njihovih habitatih zaradi izvedenih posegov.

V zvezi s predlagano novo Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje:

Ugotavljamo, da je v 1. členu nove uredbe predlagano, da se četrti odstavek veljavne Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15 in 26/17), črta.

Navedeni četrti odstavek določa, da »(4) Presoja vplivov na okolje je obvezna tudi za poseg v okolje iz 3. člena te uredbe, ki sam ne dosega praga, ki je za to vrsto posega določen pri opisu vrste posega, označenega z oznako X v stolpcu z naslovom PVO v prilogi 1 te uredbe, če je funkcionalno in prostorsko povezan z drugimi nameravanimi ali že izvedenimi posegi v okolje in skupaj z njimi ta prag dosega ali presega.«. V primeru, da se četrti člen veljavne uredbe črta, je s tem onemogočena kumulativna obravnava več posameznih posegov in presoja kumulativnih vplivov. V praksi je mogoče kompleksen poseg prikazati (»razrezati«) kot več manjših posegov, ki vsak sam po sebi ne dosega praga, ki je za to vrsto posega določen v Prilogi 1 te uredbe. Posledice izvedbe večjega števila manjših posegov, ki ne bi bili obravnavani kot celota in za katere se presoja ne bi izvedla, so za ribje združbe lahko bistvene.

V (3) odstavku 3. člena veljavne uredbe je zapisano, da : »(3) Za spremembo posega v okolje iz prejšnjega odstavka se ne šteje vzdrževanje oziroma vzdrževalna dela.»

V 2. členu nove uredbe, ki se nanaša na spremembe 3. člena, je navedeno kar 9 primerov, za katere ne šteje sprememba posega v okolje. Navedeno je lahko problematično npr. v primeru različnih vzdrževalnih del in tudi v primeru dograditve distribucijskih vodov ali cevovodov, ki same po sebi ne dosega praga iz Priloge 1 nove uredbe.

V (2) odstavku 2. člena nove uredbe je navedeno, da »(2) Četrti odstavek se črta. Dosedanji peti odstavek postane četrti odstavek.«.

Četrti odstavek 3. člena veljavne uredbe določa, da: »(4) Predhodni postopek se izvede tudi za poseg v okolje, ki sam ne dosega praga, ki je za to vrsto določen pri opisu vrste posega in označen z oznako X v stolpcu z naslovom PP v prilogi 1 te uredbe, če je funkcionalno in

prostorsko povezan z drugimi že izvedenimi ali nameravanimi posegi v okolje in skupaj z njimi ta prag dosega ali presega.»

Problematika je podobna kot pri predlaganih spremembah 1. člena, le da se nanaša na predhodni postopek. Ponovno je problematičen kumulativni vpliv posameznih posegov, ki samo po sebi ne dosega praga, določenega v Prilogi 1.

V (3) odstavku 2. člena nove uredbe je navedeno, da »(3) Šesti odstavek se črta.«.

Navedeni šesti odstavek veljavne uredbe določa, da »(6) Predhodni postopek se izvede tudi za poseg v okolje, ki ne dosega pragov iz priloge 1 te uredbe, če to zahteva nosilec posega v okolje.«. S črtanjem tega odstavka se nosilec posega v okolje onemogoči izvedbo predhodnega postopka tudi, če bi le ti to želeli ali če bi stroka ocenila nujnost izvedbe predhodnega postopka.

Kot posebej sporen izpostavljam 4. člen nove uredbe, ki določa, da »Priloga 1 se nadomesti z novo prilogo 1, ki je kot priloga sestavni del te uredbe«.

Nova priloga spreminja meje in kriterije, za katere vrste posegov v okolje se izvaja presoja vplivov na okolje ali predhodni postopek, pri čemer so v novi Prilogi 1 spremenjeni kriteriji.

Prepoznavamo naslednje spremembe, ki so pomembne s stališča sladkovodnega ribištva:

- V veljavni Prilogi 1 je pod oznako E.II.5.1 predviden predhodni postopek za druge akvadukte dolžine vsaj 1 km in daljinske vodovode ter vodovode dolžine vsaj 5 km. V novi Prilogi 1 se za ta poseg ne izvaja presoje.
- Oznaka D.IV.4.1: v veljavni Prilogi 1 je določen predhodni postopek za »drugi visokonapetostni vodi za nadzemni ali podzemni prenos električne energije in visokonapetostne transformatorske postaje«, v novi Prilogi 1 se presoja spremeni v »drugi visokonapetostni vodi za nadzemni ali podzemni prenos električne energije dolžine 5 km ali več«. V takem primeru dolžine vodov, krajših od 5 km niso relevantne, hkrati se ne obravnava gradnja transformatorskih postaj.

Navedene vsebine izpostavljam zaradi dejstva, da se v primeru izvajanja posegov oz. gradnje objektov na dolgih razdaljah pogosto srečamo s potekom le teh ob vodotokih, prav tako so pogosta križanja raznih infrastrukturnih vodov z vodotoki. Pri obsežnih gradnjah, ki se izvajajo na dolgih razdaljah, lahko prihaja do bistvenih vplivov na ribe in njihove habitate in je torej prav tako potrebno izvesti presojo vplivov na ribe.

Med predlaganimi spremembami veljavne uredbe je po našem mnenju najbolj sporna prehodna in končna določba (6. in 7. člen) nove uredbe. 6. člen nove uredbe se nanaša na ustavitev predhodnih postopkov, saj določa, da »Predhodni postopki, ki so se začeli na podlagi Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15 in 26/17) in za katere po določbah te uredbe izvedba predhodnega postopka ni obvezna, se ustavijo.«. Iz navedenega sledi, da se takoj po pričetku veljavnosti nove uredbe ustavijo vsi postopki presoje vplivov na okolje, ki so po veljavni uredbi nujni, nova uredba pa

jih odpravlja. Neizvajanje presoje vplivov na okolje lahko ima posredne in neposredne negativne vplive na omogočanje varstva rib in njihovih habitatov, zagotovo pa tudi širše posledice za okolje.

Pripravili:

mag. Maša Čarf, univ. dipl. biol. l.r.

mag. Aljaž Jenič, univ. dipl. biol. l.r.

Danilo Puklavec, univ. dipl. biol. l.r.

Brina Sotenšek, univ. dipl. biol. l.r.

dr. Daša Zabric, univ. dipl. biol. l.r.

Direktor:

Rado Javornik, univ. dipl. inž. kmet.

Poslati:

- naslovníku po elektronski pošti,
- e – Demokracija: <https://predlagam.vladi.si/>,
- arhiv ZZRS, tu.

